

COLOFON

TGE - Tijdschrift voor Gezondheidszorg & Ethiek - wil de morele bezinning op actuele veranderingen binnen de gezondheidszorg vanuit verschillende benaderingen en levensbeschouwingen bevorderen. Met artikelen over het werk van medisch-ethische commissies, recente wetgeving en vraagstukken op het snijvlak van geneeskunde, filosofie en literatuur.

Redactiesecretariaat

Dr. Gert Olthuis (hoofdredacteur)
Mevr. drs. Valesca Hulsman (eindredacteur)

Contact

Afd. IQ healthcare 160
Sectie Ethiek
Radboudumc
Postbus 9101, 6500 HB Nijmegen
T: 024-3615305
E-mail: Hoofdredactie.TGE@gmail.com

Voor vragen omtrent het aanleveren van kopij, bezoek onze website <https://www.tijdschriftge.nl> en bekijk de Auteursrichtlijnen.

Redactie

Mevr. dr. Hilde Buiting, mevr. mr. dr. Rachèl van Hellemond, mevr. dr. Karin Janssen van Doorn, mevr. dr. Joke Lemiengre, prof. dr. Maria van den Muijsenbergh, dr. Donald van Tol, mevr. dr. M. Caroline Vos

Redactieraad

Prof. dr. Martin Buijsen, dr. Wim Dekkers, mevr. dr. Mirjam Houtlosser, prof. dr. Axel Liégeois, prof. dr. R. ter Meulen, (voorzitter), prof. dr. Paul Schotsmans, prof. dr. Cor Spreeuwenberg, mevr. dr. Alies Struijs, prof. dr. Thijs Tromp, dr. Hugo Verbrugh, prof. dr. Hub Zwart

Uitgever

Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum, Assen
www.vangorcum.nl
T: 0592 379 555
E: klantenservice@vangorcum.nl

Abonnementen

Particulier € 71,00
Instellingen € 120,00
Studenten € 49,00

(exclusief verzendkosten)

Een abonnement geeft ook toegang tot de <https://www.tijdschriftge.nl>.

Een abonnement wordt automatisch verlengd, tenzij een schriftelijke opzegging is ingediend bij afdeling Klantenservice van Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum. Een abonnement loopt van januari t/m december.

ISSN 1572-0179

© 2023, Uitgeverij Koninklijke Van Gorcum, Assen

Alle auteursrechten t.a.v. de inhoud van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden.

INHOUD

Inhoudsopgave TGE 2, 2023

REDACTIONEEL

De solidariteit van passende zorg
Gert Olthuis 29

ONDERZOEK & REFLECTIE

De Pakketsluis voor dure geneesmiddelen beschouwd vanuit solidariteit en rechtvaardigheid
Ghislaine van Thiel en Féline Scheijmans 30

ONDERZOEK & REFLECTIE

Labyrintisch leiderschap bij transities in zorgorganisaties
Deirdre Beneken genaamd Kolmer 35

ONDERZOEK & REFLECTIE

Zorgtechnologie moet volgen, niet leiden
Ethische inzichten ten aanzien van zorgtechnologie in de langdurige zorg tijdens de coronapandemie
Sophie van der Feltz, Ineke Bolt en Jona Specker 40

GAST AAN HET WOORD

“De zorgethiek heeft ons een taal gegeven die dichterbij de zorgrealiteit staat”
Gesprek met Chris Gastmans 45

ACTUALITEIT

Zorgesthetiek
Over lichamelijke, responsiviteit en maken in de zorg
Tom Maassen 48

Waar is compassie in de zorg gebleven?
Over stilte, geste en een klein beetje stem
Hilde Buiting 50

DOCUMENT

Naar verantwoording in de zorg op basis van openheid en vertrouwen
Rob Houtepen 52

BOEKBESPREKING

De context van het moeder-woorden
Bespreking van *Sociale Verloskunde* en *The birth of ethics*
Inge van Nistelrooij 53

De ethiek van het zelfgekozen levenseinde
Bespreking van *What Kind of Death*
Els van Wijngaarden 55

LEESTAFELS

44, 57